Příloha č. 1

Dotazník pro učitelky MŠ

1. Jak dlouho pracujete v mateřské škole?

A) méně, než 5 let

B) 5 – 10 let

C) 11 – 20 let

D) 21 – 30 let

E) déle, než 30 let

2. Setkala jste se při své pedagogické praxi s dítětem (dětmi) jiné státní příslušnosti, než české, jiné než české národnosti či ze smíšených partnerství?

A) ještě nikdy jsem se s takovým dítětem (dětmi) nesetkala

B) občas se s tímto dítětem (dětmi) setkávám

C) pravidelně se s tímto dítětem (dětmi) setkávám

3. Navštěvuje v tomto školním roce Vaši třídu dítě (děti) jiné než české národnosti či dítě (děti) ze smíšených partnerství?

A) ne

B) ano*)

*) pokud je vaše odpověď ano, vypište, prosím:

- počet dětí cizinců, děti jiné národnosti ve třídě.....
- národnost/ti jednotlivých dětí .....

4. Kdy a kde jste se poprvé setkala s multikulturní výchovou? (dále jen MKV)

A) na základní škole

B) na střední škole

C) na vysoké škole

D) jiné místo a dobu

vypište.....

E) zatím jste se neměla možnost setkat se s MKV

5. Je MKV obsažena ve vašem Školním vzdělávacím programu?

A) ano je

B) ne není

C) okrajově

D) náš program je postaven na multikulturní výchově

6. Zařazujete MKV do tematických bloků třídního vzdělávacího programu?

A) vždy MKV zahrnuji

B) občas MKV zahrnuji dle tématu

C) málokdy MKV zahrnuji

D) nikdy MKV nezahrnuji

7. Ve které vzdělávací oblasti z RVP PV používáte MKV nejčastěji?

A) Dítě a jeho tělo

B) Dítě a jeho psychika

C) Dítě a ten druhý

D) Dítě a společnost

E) Dítě a svět

8. Nejčastěji používáte k MKV v MŠ

A) prostředky dramatické výchovy (maňásky, loutky, kulisy...)

B) prostředky literární výchovy (ilustrace, knihy pro děti, encyklopedie, pohádky jiných národů)

C) prostředky hudební výchovy (poslech hudby, tanec, hra na DHN, zpěv..)

D) jiné prostředky.....

9. Kde čerpáte náměty pro MKV?

A) opírám se o literaturu

B) hledám náměty pomoci internetu

C) přebírám náměty od kolegyň

D) ze školení (např. KVIC)

E) jiné.....

10. Pokud MKV nezařazujete, tak, prosím, uveďte proč.

A) nevím nic o MKV

B) nevím, jak MKV využít

C) jiný

důvod.....

11. Napište, prosím, Vámi využívanou literaturu (jiný zdroj) k zařazení prvků MVK do edukační činnosti učitelky směrem k dítěti.

.....
.

Příloha č. 2

Pozorovací arch

Jméno dítěte	a Aktivní ve skupině			b Pasivní ve skupině			c Komunikuje ve skupině			d Nekomunikuje ve skupině		
Pozorování č.:	**1**	**2**	**3**	**1**	**2**	**3**	**1**	**2**	**3**	**1**	**2**	**3**

a. **Aktivní ve skupině –** dítě spolupracuje, zapojuje se do činností, je iniciativní, předkládá návrhy řešení úkolu
b. **Pasivní ve skupině –** dítě přihlíží, nenavrhuje, nezapojuje se
c. **Komunikuje ve skupině –** vyjadřuje své myšlenky, domlouvá se
d. **Nekomunikuje ve skupině –** zapojuje se do činností, nevyjadřuje svůj názor, verbálně se neprojevuje, nedomlouvá se.

Příloha č. 3

Metodické zpracování vybraných didakticky zacílených činností z pedagogického projektu „S písničkou za zvířátky celého světa“.

Činnost hudebního charakteru: „Kukačka“.

Vzdělávací oblast: Dítě a svět

Didakticky cílená činnost kognitivní

Cíl: seznámit se s provedením známé písně ve slovenském a romském jazyce.

Úkol pro dítě: vyslechnout píseň „Prší, prší“ v romském a slovenském jazyce, zazpívat ji v češtině a pohybově tuto píseň ztvárnit

Dílčí aktivity: Děti se seznámí pomocí videoklipů s písní „Prší, prší“ v romském a slovenském jazyce. Poté známou píseň zazpívají a pohybově ztvární.

Motivace dětí: kukačka se toulala světem a slyšela písničku, kterou dobře znala z naší mateřské školy. Poznala, že je to písnička o ní, ale přitom ji děti zpívaly jinak. Abychom se mohli s dětmi ze Slovenska i s jejich písničkou seznámit, přinesla nám překvapení a poprosí děti, aby svým novým kamarádům písničku také zazpívaly a zatančily.

Předpokládaná volba metod práce: metody motivační – v průběhu didakticky zacílené činnosti; slovní – monologická – vyprávění – při seznámení s účelem činnosti; názorně demonstrační – předvádění činností – seznámení s pohybovým ztvárněním písně; názorně demonstrační – předvádění činností – zpěv písně; praktické – nácvik pohybových dovedností – v průběhu hudební činnosti.

Předpokládaná volba organizačních forem práce: hromadná – při motivaci; týmová – při pohybovém ztvárnění písně; výuka ve třídě – během celé didakticky zacílené činnosti.

Předpokládané materiálně didaktické prostředky: klavír, videonahrávka na CD-R, televize, DVD přehrávač.

Předpokládané vztahy k jiným oblastem RVP PV: Dítě a jeho tělo – rozvíjení a užívání všech smyslů; Dítě a jeho psychika - rozvíjení, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání; záměrné soustředění na činnost a udržování pozornosti; rozvíjení schopnosti sebeovládání; Dítě a ten druhý – osvojování elementárních dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem; Dítě a společnost – rozvíjení schopnosti spolupracovat, spolupodílet se.

Předpokládaný produkt činnosti: pohybové ztvárnění písně

Předpokládaný výstup: bude vnímat existenci jiných kultur.

Předpokládaná komponenta kompetence: má elementární poznatky o světě lidí

Předpokládaná kompetence: k učení

Činnost hudebního charakteru: „Fanga a lafia“

Vzdělávací oblast: Dítě a společnost

Didakticky cílená činnost axiologická

Cíl: rozvíjení dětských přátelství při činnosti hudebně pohybového charakteru.

Úkol pro dítě: zazpívat a pohybově ztvárnit africkou píseň

Dílčí aktivity: Děti se rozestaví volně v prostoru herny. Po seznámení s písní vytvoří děti kruh a pohybově ztvární obsah písně. Po zvládnutí si tutéž píseň děti vyzkouší zatančit ve dvojicích.

Motivace dětí: Naše kamarádka kukačka létala nad Afrikou a viděla tam spoustu zajímavých věcí, rostlin a zvířat. Ale také viděla děti, jak si zpívají a tančí. Jednu hezkou písničku nás teď naučí.

Předpokládaná volba metod práce: metody motivační – v průběhu didakticky zacílené činnosti; slovní – monologická – vyprávění – při seznámení s účelem činnosti; názorně demonstrační – předvádění činností – seznámení s popěvkem; praktické – nácvik pohybových dovedností – v průběhu hudební činnosti.

Předpokládaná volba organizačních forem práce: hromadná – při motivaci; skupinová – zpěv písně; výuka ve třídě – během celé didakticky zacílené činnosti.

Předpokládané materiálně didaktické prostředky: obrazový materiál, klavír.

Předpokládané vztahy k jiným oblastem RVP PV: Dítě a jeho tělo – rozvíjení a užívání všech smyslů; Dítě a ten druhý – seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému; respektování potřeby jiného dítěte**;** Dítě a společnost – poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci sociokulturního prostředí; rozvíjení schopnosti spolupracovat, spolupodílet se; Dítě a svět – rozvíjení úcty k životu ve všech jeho podobách.

Předpokládaný produkt činnosti: pohybové ztvárnění a zpěv písně

Předpokládaný výstup: bude spolupracovat a domlouvat se s ostatními při společných činnostech.

Předpokládaná komponenta kompetence: umí být tolerantní k odlišnostem

Předpokládaná kompetence: sociální a personální

Text a notový záznam písně

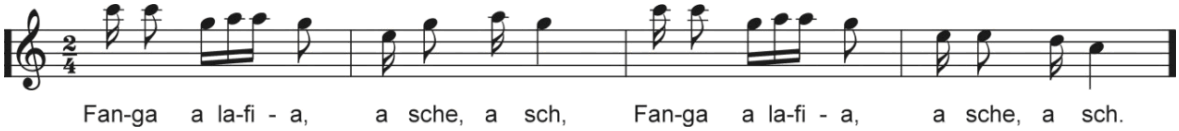

Pohybové ztvárnění písně:

V kruhu – čelem dovnitř, držíme se kolem pasu.

Fanga a lafia – dva přísunné kroky směrem vpravo

„ašé“ „ašé“ – pokrčení v kolenou 2x

Fanga a lafia – dva přísunné kroky směrem vlevo

ašé“ „ašé“ – pokrčení v kolenou 2x

Fanga a lafia – 4 kroky do středu kruhu

„ašé“ „ašé“ – 2x pokrčení v kolenou

Fanga a lafia – 4 kroky vně kruhu

„ašé“ „ašé“ – 2x pokrčení v kolenou

Další možnosti – utvoříme dvojice, držíme se v ohnutých loktech.

Fanga a lafia „ašé“, „ašé“ – otáčíme se směrem vpravo.

Fanga a lafia „ašé“, „ašé“ – otáčíme se směrem vlevo.

Výtvarný projekt: „Chodník k domečku“

Vzdělávací oblast: Dítě a ten druhý

Didakticky zacílená činnost sociálního charakteru

Cíl: rozvíjení dětských přátelství při činnosti kooperativního charakteru, pomáhat si a vzájemně se respektovat

Úkol pro dítě: postupovat ohleduplně při nanášení i odstraňování barvy z chodidel kamaráda, otisknout na připravený podklad své nabarvené chodidlo.

Dílčí aktivity: Děti vytvoří páry. Po domluvě jedno dítě druhému nabarví chodidlo jím zvolenou barvou. Po celé délce třídy bude připraven balicí papír, po kterém projde dítě s nabarveným chodidlem z jednoho konce na druhý. Svými otisky vytvoří první část stezky. U připraveného umyvadla dítěti kamarád šetrně umyje nabarvené chodidlo ve vodě. Pak si role děti vymění a dítě z páru svými otisky dotvoří druhou část stezky.

Motivace dětí: Náš kamarád Pinokio by rád našel cestičku do domečku, který jsme mu slíbili. Venku zůstávají na cestičkách naše stopy ve sněhu, ve školce je otiskneme barvou na papír.

Předpokládaná volba metod práce: metody motivační – v průběhu didakticky zacílené činnosti; slovní – monologická – vysvětlování – postup barvení a omývání končetin; metody diagnostické – ověřování znalosti základních barev (při volbě barvy jednotlivých dětí k potření chodidel), vztahy ve dvojicích, schopnost domluvit se, prosociální chování; slovní – dialogická – rozhovor – během vlastní činnosti nanášení a omývání barev; praktické – nácvik pracovních dovedností – při manipulaci s výtvarným náčiním, vodou a ručníkem.

Předpokládaná volba organizačních forem práce: skupinová – během motivace a vysvětlování; párová – během kooperativní činnosti; samostatná práce – podle způsobu provedení – úkoly praktické – barvení a omývání chodidel; samostatná práce – podle způsobu provedení – úkoly výtvarné – při otiskování nabarvených chodidel na papír; výuka ve třídě – v průběhu celé didakticky zacílené činnosti.

Předpokládané materiálně didaktické prostředky: balicí papír, prstové a vodové barvy, ploché štětce, voda, kelímky na vodu, umyvadlo, ručníky, židličky.

Předpokládané vztahy k jiným oblastem RVP PV: Dítě a jeho tělo – uvědomění si vlastního těla; zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky; rozvíjení a užívání všech smyslů; osvojení si věku přiměřených praktických dovedností; Dítě a jeho

psychika – rozvíjení komunikativních dovedností; posilování přirozených poznávacích citů (zvídavost, radost z objevování); Dítě a společnost – rozvíjení prosociálního chování a aktivity; Dítě a svět – osvojování si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí.

Předpokládaný materiální produkt činnosti: cestička – otisky chodidel na balicím papíře

Předpokládaný výstup: bude spolupracovat s ostatními – pomáhá a respektuje přání druhého

Předpokládaná komponenta kompetence: domlouvá se při společných činnostech

Předpokládaná kompetence: sociální a personální

Hra kooperativního charakteru: „Královské iglú“

Vzdělávací oblast: Dítě a společnost

Didakticky zacílená činnost sociálního charakteru

Cíl: vzájemně se vyslechnout, snažit se řešit problémy a konflikty slovem

Úkol pro dítě: spolupracovat a domluvit se při společné konstruktivní činnosti

Dílčí aktivity: Děti vytvoří tři týmy. K společné konstruktivní činnosti – stavbě iglú – využijí nabídnuté stavebnice a švédské lavičky.

Motivace dětí: Eskymo i jeho tatínek se velmi těší na slíbené iglú, které jim děti společně postaví. Povede k němu barevná stezka z otištěných chodidel jejich kamarádů a budou tam moci poslouchat krásné písničky.

Předpokládaná volba metod práce: metody motivační – v rámci celé didakticky zacílené činnosti, dle potřeby; slovní – monologická – vysvětlování, instruktáž – popis konstruktivní činnosti, důraz na bezpečnost; slovní – dialogická – rozhovor – podle okolností, v průběhu didakticky cílené činnosti; názorně demonstrační – předvádění předmětů – nabídka využitelných stavebnic; slovní – dialogická – diskuse – během konstruktivní činnosti v jednotlivých týmech i mezi týmy; praktické – nácvik pohybových a pracovních dovedností – při manipulaci s materiálně didaktickými pomůckami (stavebnicemi).

Předpokládaná volba organizačních forem práce: týmová – během motivace a vlastní konstruktivní činnosti; samostatná práce – podle způsobu provedení – úkoly praktické – při sestavování a manipulaci kostkami; samostatná práce – podle způsobu provedení – úkoly s experimentem – při pokusu zkombinovat v jeden funkční celek všechny typy nabídnutých stavebnic; podle počtu dětí – úkoly pro skupinu – při spolupráci na části konstruktivní činnosti; výuka ve třídě – během celé didakticky zacílené činnosti.

Předpokládané materiálně didaktické prostředky: Polykarpova stavebnice, stavebnice „Tomík“, velké umělohmotné kostky, švédské lavičky.

Předpokládané vztahy k jiným oblastem RVP PV: Dítě a jeho tělo – zdokonalování dovedností v oblasti hrubé motoriky; osvojování si poznatků důležitých k podpoře bezpečí; Dítě a jeho psychika – rozvíjení řečových receptivních (naslouchání) a produktivních vyjadřování) dovedností; rozvíjení tvořivého řešení problému; Dítě a ten druhý – rozvíjení kooperativních dovedností; Dítě a svět – vytváření elementárního povědomí o rozmanitosti prostředí.

Předpokládaný materiální produkt činnosti: práce dětí – konstrukce z kostek.

Předpokládaný výstup: bude se domlouvat na společném řešení.

Předpokládaná komponenta kompetence: ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídit.

Předpokládaná kompetence: sociální a personální.

Hra kooperativního charakteru: „Můj kamarád“

Vzdělávací oblast: Dítě a ten druhý

Didakticky cílená činnost sociálního charakteru

Cíl: upevňování dovednosti vzájemně komunikovat a řešit problém, střídat se ve vedoucích úlohách, dohodnout se s kamarádem

Úkol pro dítě: vytvořit obrys kamaráda z plastových víček

Dílčí aktivity: Děti samostatně vytvoří skupiny. Každá skupina si vybere potřebné množství umělohmotných víček od PET lahví. Děti si vyberou místo v prostoru herny, jeden člen skupiny si lehne na záda s rukama od těla a rozkročenýma nohama, ostatní z víček vytváří na koberci herny obrys jeho postavy. Po dokončení učitelka pomůže dítěti vstát tak, aby nezničilo práci svých kamarádů, děti se vystřídají, lehne si další člen skupinky a ostatní vykonávají stejnou činnost. Postupně se vystřídají všechny děti ve skupině.

Motivace dětí: Eskymo vzpomíná na chodníček k domečku, který pro něj děti vytvořily otisky svých nabarvených chodidel. Vyzve děti k podobné činnost, kdy budou vytvářet obrysy celých postav svých kamarádů z barevných umělohmotných víček.

Předpokládaná volba metod práce: metody motivační – průběžně, v rámci celé didakticky zacílené činnosti; slovní – monologická – vysvětlování, instruktáž – při postupu manipulace s víčky a opuštění polohy vleže; metody diagnostické – zaměřím se na projevy kooperativních prvků – vzájemnost, komunikace, naslouchání, řešení problémů; slovní – dialogická – diskuse, rozhovor – podle okolností, v rámci celé didakticky zacílené činnosti; praktické – nácvik pracovních a pohybových dovedností – při manipulaci s umělohmotnými víčky; metody sdělovací – verbální vyjádření prožitků v roli figuranta i po shlédnutí obrysu své postavy.

Předpokládaná volba organizačních forem práce: hromadná – během motivace; týmová – při vytváření obrysů postav z umělohmotných víček; samostatná práce – podle způsobu provedení – úkoly praktické – během úklidu po ukončení činnosti; výuka ve třídě – v rámci celé didakticky zacílené činnosti.

Předpokládané materiálně didaktické prostředky: barevná umělohmotná víčka, loutka Eskyma

Předpokládané vztahy k jiným oblastem RVP PV: Dítě a jeho tělo – uvědomění si vlastního těla; Dítě a jeho psychika – posilování přirozených poznávacích citů – radost z objevování; Dítě a společnost – rozvíjení schopnosti spolupracovat a spolupodílet se.

Předpokládaný produkt činnosti: společná práce dětí – obrysy postav z víček – viz. fotodokumentace.

Předpokládaný výstup: bude spolupracovat s ostatními, přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou

Předpokládaná komponenta kompetence: je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy

Předpokládaná kompetence: sociální a personální

Činnost kooperativního charakteru „Martenečky“

Vzdělávací oblast: Dítě a ten druhý

Didakticky zacílená činnost sociálního charakteru

Cíl pro učitelku: seznámit se s možností kooperace při pracovní činnosti

Úkol pro dítě: společně ve dvojicích vytvořit ozdobu na ruku

Dílčí aktivity: Dvojice, která sedí proti sobě, dostane dvoubarevný provázek, který drží na opačných koncích. Při společném kroucení provázkem (každé dítě na jinou stranu) a po spojení obou konců provázku se vytvoří ozdobný náramek, který pak jedno dítě druhému přiváže na zápěstí. Postup se opakuje a vytvoří se ozdoba pro druhé dítě dané dvojice.

Motivace dětí: pohádkový dědeček vypráví dětem příběh náramku „Martenečka“, kterým vítají obyvatelé Bulharska jaro. Vysvětlí dětem symboliku jednotlivých barev a využití náramku.

Předpokládaná volba metod práce: metody motivační – úvodní, v průběhu celé didakticky zacílené činnosti; slovní – monologická – instruktáž, vysvětlování – při seznamování se způsobem provedení zadaného úkolu; slovní – dialogická – rozhovor – během spolupráce při plnění zadaného úkolu; metody praktické – praktická činnost – při realizaci zadaného úkolu.

Předpokládaná volba organizačních forem práce: párové – v průběhu metody vysvětlování a při realizaci úkolu; samostatná práce – podle způsobu provedení – úkoly grafické – při činnosti s pracovním listem; výuka ve třídě – v průběhu celé didakticky zacílené činnosti.

Předpokládané materiálně didaktické prostředky: červená a bílá vlna, loutka pohádkového dědečka.

Předpokládané vztahy k jiným oblastem RVP PV: Dítě a jeho psychika – rozvíjení, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání; záměrné soustředění na činnost a udržování pozornosti; rozvíjení schopnosti sebeovládání; Dítě a společnost – rozvíjení schopnosti spolupracovat, spolupodílet se; Dítě a svět – osvojování elementárních poznatků o existenci jiných kultur.

Předpokládaný produkt činnosti: náramek

Předpokládaný výstup: bude spolupracovat s ostatními – viz fotodokumentace.

Předpokládaná komponenta kompetence: domlouvá se a spolupracuje při společných činnostech.

Předpokládaná kompetence: sociální a personální.

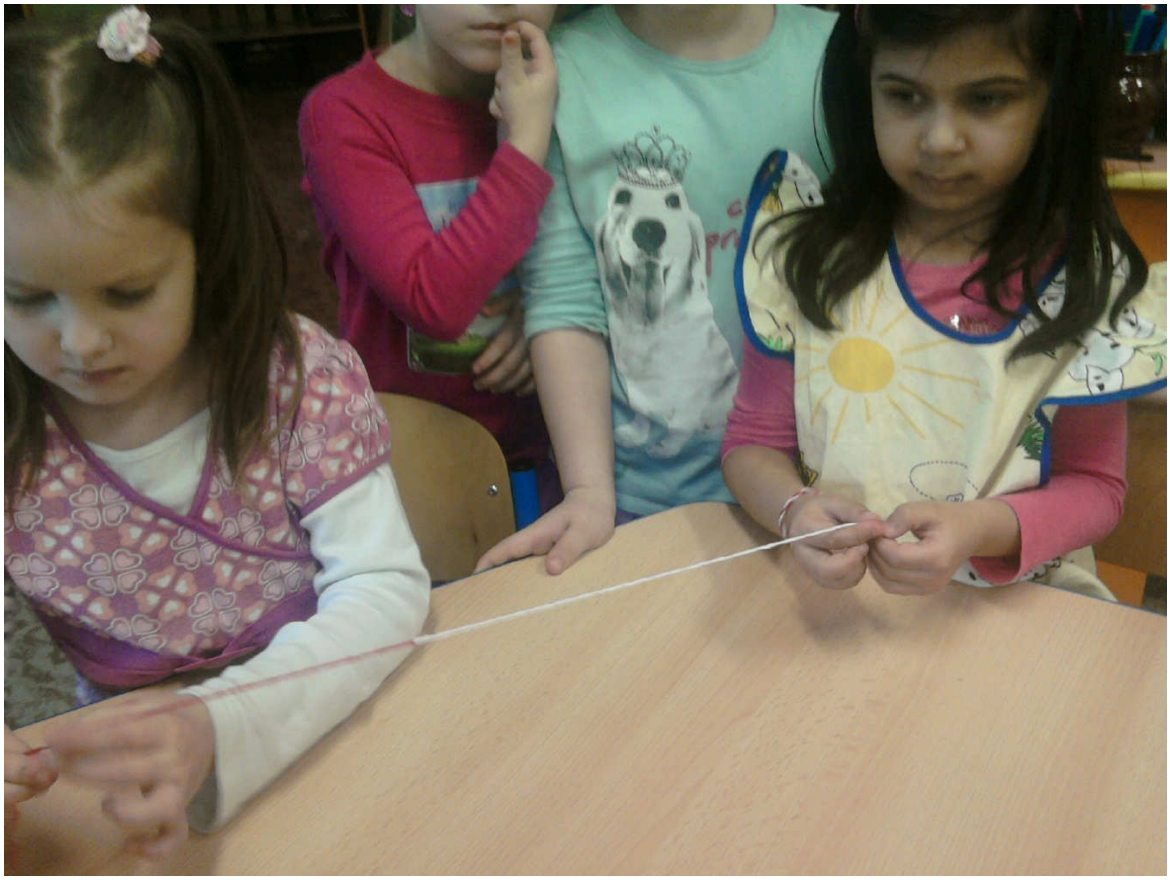

Příloha č. 4

Článek z časopisu „Bulgari“.

Баба Марта влезе в чешка детска градина

За първи път българският обичай „Баба Марта“ бе отбелязан в чешка детска градина . Това съобщи за списание „Българи“ Мариета Александрова, член на Българския културно-просветен клуб в Острава.

Типично българският обичай, свързан с носенето на мартенички за здраве, изработени от бял и червен конец, бе представен на малчуганите от детската градина „Пампелишка“ в Острава. Идеята за това е на тригодишната Виктория Огнянова, изцяло подкрепена от заместник- директорката на детското заведение Яна Навратилова.

Снимка: архив на Българския културен клуб в Острава

Чешките деца от подготвителна група с голям интерес са се запознали и с някои традиционни български носии, слушали са „Червената шапчица“ на български език, дори са си „направили“ и Черно море, а сега подготвят и българска песен.

За да се запознаят още по-отблизо с традициите на българите, в детската градина бе организирана и седмица на българската кухня. Децата с охота вкусиха от традиционните български ястия – боб, таратор, баница и др.

Минка Генчева

Překlad článku:

„Babička Marta" poprvé v České školce.

Poprvé v České školce byl oslavován Bulharský tradiční svátek "Babička Marta". Tuto událost oznámila pro časopis "Bulhaři" Marieta Aleksandrova, členka Bulharského klubu v Ostravě. Bulharská tradice, spojená s vyráběním "Marteniček" pro zdraví z bílé a červené nitě byl předveden dětem z mateřské školy "Pampeliška" v Ostravě. Nápad seznámit děti s touto tradicí měla Viktoria Ognyanova, podporovaná zástupkyní mateřské školky pí. Janou Navrátilovou. Děti předškolního věku se s velkým nadšením seznámili s bulharským krojem a hudbou, poslouchali pohádku „Červená karkulka" bulharsky a dokonce si „vyrobily" Černé moře. Teď si připravují bulharskou píseň. Aby se seznámili ještě více s bulharskými tradicemi, měly děti v jídelníčku celý týden pokrmy z bulharské kuchyně. Děti ochutnaly tradiční bulharské jídla jako např. bob čorba, čebabčiči, banica atd.

Minka Genčeva

(přeloženo paní Marietou Aleksandrovou).

Příloha č. 5

Text lidové písně „Prší, prší“ v bulharském, italském, slovenském a českém jazyce.

Vali,vali proliven dažd.
steotidem na livada,
anďjamo víja sulpráto,
kuando il kukulo afáto.

Sivé očka, proč plačetě,
Veď vy moje ňebuďeťe,
Kukačko, nekukej,
Má panenko neplakej.

Na textu písně se podíleli rodiče dětí jiné, než české národnosti, které navštěvovaly ve školním roce 2011/2012 třídu v MŠ. Slova písně jsou uvedena foneticky a upravena vzhledem k rytmu a melodické linii písně.
Děti tuto píseň prezentovaly při společném vystoupení na Školní akademii 2012.